

F FORBES EGÉSZSÉG: MITŐL MÚLHAT EL A COVID-PARA? • A NAGY NETFLIX-SZTORI

Forbes

2020. NOVEMBER

PÉNZT

SZLÁVIK ÉS JAKSITY A VÍRUSVÁLSÁG DILEMMÁJÁRÓL

vagy

ÉLETET?

TÁMOGATÓI
TARTALOM

HCEMM

MOLEKULÁRIS MEDICINA, AMI A GYAKORLATBAN GYÓGYÍT

A Magyar Molekuláris Medicina Kiválósági Központ – Hungarian Centre of Excellence for Molecular Medicine: HCEMM – felállításának elsődleges célja volt, hogy a biológiai alapkutatásokból a gyógyításban közvetlenül felhasználható eredmények szülessenek. A koronavírus-járvány részben korábbi terveik újragondolására ösztönözte a kutatókat, viszont az is bebizonyosodott, hogy egy ilyen világszínvonalú központ a rendkívüli helyzetekben is fontos szerepet játszhat.

Az Európai Molekuláris Biológiai Laboratóriummal (EMBL) partnerségben, 2018-ban felállított HCEMM mára nyolcvannál is több kutatót és 11 kutatócsoportot tömörít. Ezzel a projekt már most elérte alapvető célját, miszerint a magyarországi molekulárismedicina-kutatások egyfajta csomópontjaként európai és világszinten is jelentős kutatási potenciált összpontosítson. „Már zajlik a következő pályázati forduló, az év végén újabb kutatócsoportok csatlakoznak majd hozzánk – mondja Török Zsolt, a HCEMM főigazgatója. – A pályázatok értékelését egy független, nemzetközi zsűri bírálja el, biztosítva ezáltal, hogy a kiválasztásnál a kiválóság lesz az egyetlen figyelembe vett tényező.”

GYAKORLATI HASZON

A HCEMM célja az alapkutatások transzlációja a terápiás felhasználásig, azaz annak segítése, hogy a kutatások új gyógyszeres, diagnosztikai eszközök vagy gyógyítási protokollok kifejlesztéséhez vezessenek.

Ez pedig azt jelenti, hogy a HCEMM égisze alatt folyó munkának nem csupán a molekuláris biológiáról meglévő tudásunk bővülése lehet az eredménye,

Kintses Bálint, Török Zsolt és Papp Balázs

hanem gyakorlati haszna lehet mind a kiválósági központ, mind a vele partnerségre lépő magáncégek, és nem utolsósorban az ellátásra szoruló betegek számára is.

Jó példa erre a Kintses Bálint vezette Transzlációs Mikrobiológiai Kutatócsoport tevékenysége, amely az antibiotikumokkal szemben kialakuló rezisztenciát vizsgálja. „Az antibiotikumok szegmensében jelenleg működésképtelen a piaci modell. Mivel gyorsan kialakulhat a rezisztencia, a gyógyszergyáraknak egyszerűen nem éri meg új antibiotikumokat kifejleszteni. Mi olyan módszereket fejlesztünk, amelyekkel előre jelezhető, hogy milyen rezisztencia-folyamatok zajlanak majd le a kórokozókban egy adott gyógy-

szerez szemben, így a cégek olyan jelölteket választhatnának ki, melyekkel szemben lassabban fog kialakulni az ellenálló képesség” – világítja meg a hátteret Kintses Bálint.

A VÍRUS ÚTJA

Az elmúlt hónapokban persze a HCEMM életét is a koronavírus-járvány uralta. Az eredetileg más témára fókuszáló Metabolikus Rendszerbiológiai Kutatócsoport Papp Balázs vezetésével például a Pécsi Tudományegyetemen működő Virologiai Nemzeti Laboratóriummal együttműködve kapcsolódott be a vírus evolúciójának kutatásába. „Egy éve el sem tudtuk volna képzelni, hogy vírusgenomokat fogunk vizsgálgatni” – idézi fel a kutató. Evolúciós geno-

mikai jártasságuknak, illetve a HCEMM kutatói számára elérhető világszínvonalú technológiai háttérnek köszönhetően – a gyors váltás ellenére – máris fontos eredményekkel járultak hozzá a koronavírus magyarországi terjedésének megértéséhez. „Megállapítottuk, hogy március előtt itthon valóban nem terjedt tömegesen a vírus, és azt is, hogy hazánkban az eredeti kínai változathoz képest a kórokozónak olyan mutációja kezdett terjedni, amely laboratóriumi vizsgálatok alapján jobban fertőzhet” – foglalja össze Papp Balázs, de kutatásaik a fertőzési láncok jellemzőiről, vagy éppen az egyes járványügyi intézkedések, például a határok lezárásának hatásairól is fontos adatokat szolgáltatnak.

Szegeden már épül a HCEMM kutatóintézete, ahol a magáncégek különböző formákban még könnyebben tudnak majd bekapcsolódni a kiválósági központban folyó munkába. Török Zsolt szerint azonban már a mostani kivételes helyzet is rávilágított arra, milyen előnyei vannak egy ilyen, a kutatásokat összefogó központnak. „Gyorsan tudtunk reagálni a pandémiás helyzetre, kutatócsoportjaink azonnal bekapcsolódtak a munkába, magukkal hozva nemzetközi kapcsolatrendszerüket is.” (X)